

יהודה משי זהב. אבו כביר

יושב ראש ארגון זק"א מבקר במכון ה

מה מסתתר במרתפי אבו כביר?

בפעם הראשונה ביקר כאן יהודה משי-זהב באישון לילה כשהוא מצויד בכלי פריצה, היום הוא שב בדלת הראשית | יצחק הוחוץ מלווה את יושב ראש זק"א היום ומנהיג תנועת המחתרת ק.ש.ת. בעבר, לביקור מבעית בתוככי המכון לרפואה משפטית רדוף הרוחות והשמועות באבו כביר | ראש המכון, פרופסור יהודה היס מקבל את פניו בדברי שבח המסתיימים בחילופי דברים נוקבים וקשים | בסוף העימות הרזי גילויים מצמררים מגיעה הזמנה מפתיעה ובלתי צפויה

יצחק הוחוץ צילום: שוקי לרר

הפתולוגי ונקלע לעימות מצמרר ומפתיע

הודה משי אהב בשער המכון לרפואה משפטית עם ראש המכון פור' יהודה היס

"זה היה לפני כשלושים שנה, הייתי אז בחור צעיר וחבר במחנת של ק.ש.ת - 'קבוצה שלא תשלים'. שמענו שהעבירו למכון הפתולוגי גופה של יהודי מבוגר, חרדי תושב ירושלים, כדי לבצע בו נתיחה. התארגנו, שישה חברים, כדי להגיע לאבו כביר ולחטוף בחזרה את הנפטר לירושלים, שם המתנינו לו בני המשפחה כדי לערוך לו לוויה. "הגענו באישון לילה מצוידים בניילונים וכלי פריצה. המכון היה שומם ולא מגודר, הגענו מאחור ופרצנו פנימה בקלות. אבל מצאנו את עצמינו בפנים בתוך אולם הנתיחה, ראינו מה שקורה שם ונתקפנו בבעתה. הצצנו אחד על השני - מי הפחזן פה שיברח ראשון? אחד מאיתנו אזר אומץ וביד רועדת קשקש גרפיטי על הקיר ונמלטנו משם כל עוד נפשנו בנו. את הניילונים השארנו שם". אבל היום י"ר ארגון זק"א, יהודה משי-זהב,

ומהרחוב המחייבת את כל שאון האלומיניום הזה שם בעורף. דמות כחוישה יוצאת מהבית ומתקרבת לשער. עוד אכזבה: פרופסור יהודה היס, האיש המביעת ביותר בישראל, ששמו נמרח בכל ההטיות האפשריות על קירות מאה שערים, מתגלה כקשיש שפוף וחסר גינונים שמתופף בחצר על קרוקס אדומים. רק עיניו קשות כפלדה אם כי החלודה כבר עלתה בהן. הוא מוליך אותנו פנימה אל תוך החצר ומייד מתחיל להרעיק שבחים על משי-זהב. "קודם כל", אומר משי-זהב, "שינינו יהודה. כבר יש בינינו משהו מהמשותף". "בטח, בטח, ודאי", הוא עונה ביבושת, "שינינו פועלים באותו התחום, לפעמים אנחנו עומדים משני עברי המתרס זה מול זה, כך מטבע הדברים, אבל ברור לגמרי שבלי יהודה וחבורת האנשים המופלאים שלו, לא הייתה מדינת ישראל יכולה להתמודד עם מקרי אסון רבי נפגעים. "במקומות אחרים", הוא מוסיף, "באנגליה או

מכון לרפואה משפטית יש רק אחד בישראל ומדינת ישראל לא הייתה יכולה להתמודד עם האסונות הללו, לולי זק"א". ומי כיהן לפניך כראש המכון? אני שואל. "מי שייסד את המכון, הוא פרופסור היינריך קרפלוס והוא כיהן לפני כראש המכון. אני למדתי רפואה קלינית, אחר כך התמחיתי ברפואה משפטית בתל השומר. אחר כך שהייתי בארה"ב ושבתי לפה למכון". "התקופה של קרפלוס", זכר משי-זהב, "הייתה תקופה קשה מאוד לנו כציבור חרדי. באותה תקופה החוק התיר נטילת איברים ונתיחת גופות ללא הסכמת המשפחות והרופאים עשו כרצונם ושדדו איברים ורקמות ללא רשות. בשנת תשל"ד נודע לנו שניתחו כאן רבנית חשובה והדבר גרם לזעזוע גדול. אחיה של המנוחה, הרה"ג ידידיה ויינר נחרד מחילול כבודה והקים את הוועדה נגד ניתוחי מתים, במקביל אנחנו הקמנו את ק.ש.ת. למלחמה ברופאים הפתולוגים. המודעה הראשונה שלנו התייחסה לנושא של ניתוחי מתים והתגייסנו לקרב מידי. את פניו של הפתולוג הראשי קרפלוס מרחנו על כל קירות מאה שערים ושחררנו עכברים לביתו. פרצנו גם לכאן פנימה, אתה יודע שפרצנו לכאן? הנה זה היה מכאן".

ויהודה מוליך אותנו אל החצר, מאחורי החווילה עומדים מבני אסבסט נמוכים ומאחוריהם גדר גבוהה. "כאן", הוא זכר, "לא הייתה גדר, הסתתרו בין הביתנים ובחנו את השטח. ראינו מולנו שער מברזל ומשם פרצנו פנימה". ואכן שם מתחת לסבך צינורות האלומיניום עומד שער רחב ולידו אלונקות נירוסטה מצוחצחות. את השער הזה פרץ יהודה בזמנו. "כן", נענה היס ביבושת, "קרפלוס סיפר לי על הפריצה, הוא גם הראה לי צילומים של מודעות שהאשימו אותו ברצח. אבל הימים הללו עברו, בוא נעלה למשרד". "נכון", אומר משי-זהב, "המצב השתפר בזכות החוק של שנת תשמ"א. החוק דורש הסכמת בני משפחה לנתיחה ולנטילת איברים, והיום, חוקית, אסור לבצע ניתוח ללא עילה משפטית ברורה. כבר לא מחללים את כבוד המת כמו

יהודה מוליך אותנו לאחורי המבנה, "כאן" הוא אומר, "לא הייתה עדיין גדר. הסתתרו בין הביתנים הללו ופרצנו פנימה דרך שער הברזל". היום מתחת לסבך הצינורות עדיין עומד אותו שער ברזל רחב ולידו אלונקות

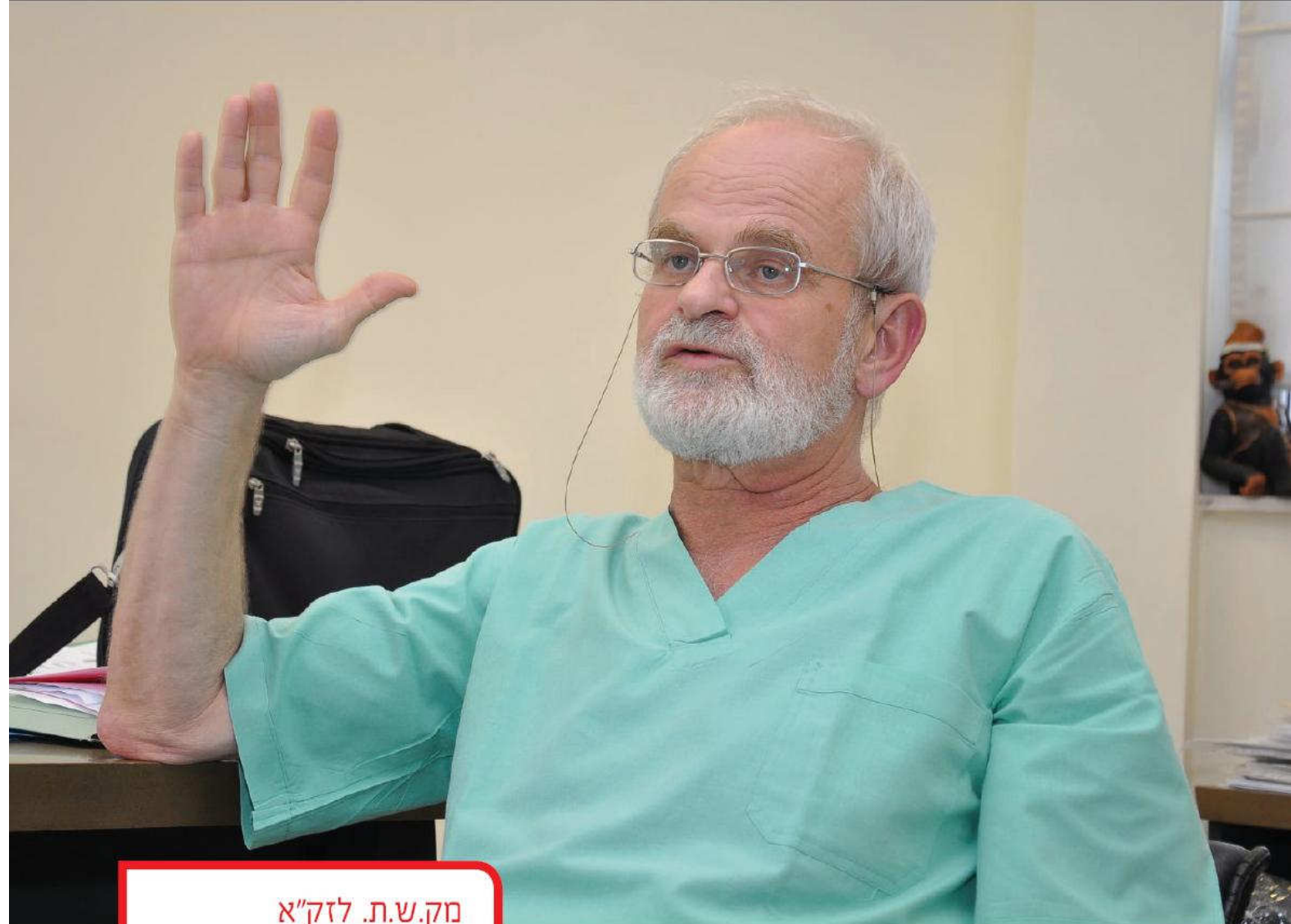
לא זקוק לכלי פריצה כדי להיכנס אל המכון לרפואה משפטית. הוא אינו חייב לטלטל את עצמו באישון לילה אל מתרס הברזל שמאחור. כי הנה אנו כאן עומדים בחזית, מול השער, נמסים בצהרי היום התל אביבי וממתנים לזמנם שיזמזם ולשער שיפתח.

לא מה שחשבתם

האתר הזה, המכון לרפואה משפטית הידוע יותר בכינויו 'המכון הפתולוגי' או סתם 'אבו כביר', מגויח כבר מן הסתם אל תלומות הבעתה של רבים מאיתנו. המקום הזה נתפס בעיני תמיד כמין הכלאה של בית מטבחיים עם בית קברות. די בשמו כדי להעביר לחללה בחוט השדרה והנה אנחנו כאן מול טירתו האפילה של מלאך המוות האוחז אומל פתולוגים בשלד כף ידו. אבל לא. ממש לא. הטירה רדופת הרוחות והשמועות, ממנה אמורים להזדקר צריחים מחודדים ומטילי מורא, מתבררת מבעד לערפילי הלחות התל אביבית כחווילה מהודרת וצחורה. גג אדום וגינה מבלבת סביב. גם עצים מצלים עליה. לבית השקט חלונות עץ ווילונות תחורה. עוד רגע ובעל הבית יציץ החוצה עם סיגר ועיתון. רק מגבו של המבנה המהודר מרעיש לו פתאום סבך צינורות אלומיניום וגופי קירור. אלה מרמזים על משהו אחר ומסויט שבכל אופן מתחולל שם בפנים. התרחשות הסמויה מהעין

טידה רדופת רוחות ושמועות. יהודה משי זהב בתוך המכון

מק.ש.ת. לזק"א

ר' יהודה משי-זהב נולד בשנת תשי"ט והינו צאצא למשפחות הירושלמיות הנודעות: בלוי ושיינברגר. הוא למד בישיבות 'תפארת ישראל' ו'תורה אור'. הוא מתגורר בירושלים ולו שבעה ילדים.

בצעירותו בלט במעורבותו במאבקים למען קודשי ישראל, היה מעורב בהקמת מחתרת ק.ש.ת. וכונה 'קמב"ץ העדה החרדית'. במסגרת פעילותו גם היה מעורב במאבקים חריפים נגד ניתוחי מתים והוא ממשיך במאבק זה, למען כבוד המת, במסגרת תפקידו כיו"ר זק"א (זיהוי קורבנות אסון).

היס מתיישב מול יהודה הרחק מכורסת המנהלים שלו, ומנסה לתקן את רושם דבריו, "האמת היא שהדילמות הללו לא נוחות לי. לכן הגישה פה היום היא לתת לבית המשפט להחליט אם לערוך נתיחה, איך ומתי. כך זה גם בארצות הברית. שם בעצם הרפואה המשפטית נתונה בידיים יהודיות וגם הם מתחבטים בדילמות הללו. שם הגישה היא לתת לבית המשפט להחליט מתי ואיך לערוך ניתוחים".

ובכל אופן, אני שואל, יש עננה כבדה על מה שקורה כאן במכון, ואני חושב על מה שממש עכשיו מתרחש לו או לא מתרחש באולם הגדול שמתת לרגלינו.

יש טענות קשות על זלזול בכבוד המתים, על נטילת רקמות שנלקחו ללא רשות. על אי סדרים שבשלהם האחראיות על המכון הועברה לבית

מי להאשים, מה יש לבדוק שם, למה לחלל את כבודם של הקדושים שכבר נהרגו?".

"יש למחבל משלחים, ארגון טרור שיש להאשים בשותפות למעשה. גם שם יש לזכור שההרוגים נפגעו מהפיגוע ולא מסיבות אחרות. עכשיו מתבררת תביעה בארה"ב בקשר לתביעה נגד הרשות הפלסטינית על מעורבותה בעבר בפיגועי טרור, השופטים נדהמו לשמוע שלא נערכה נתיחה בכל הנפגעים של הפיגועים".

זו גישה מרחיקת לכת, אני מתפלל, האם תנתח כל אדם שנפטר כדי לשלול אפשרות שמת כתוצאה מפגיעה לא ידועה?

"כן", חורץ היס, "באנגליה כל אדם שנפטר ולא ראה רופא שלושה חודשים לפני מותו, חייב נתיחה".

וכבוד המת אינו אחד מהשיקולים שעליך לקחת כאן במכון?, אני תוהה.

"לא", עונה היס, "חד משמעית לא. מתפקידי כרופא משפטי לבחון כל היבט אפשרי ולשלול כל אבחנה חוץ מהאבחנה הנכונה. אם ישאלו אותי בבית המשפט אם ערכתי בדיקה מתבקשת, מה אגיד לשופט, שלא עשיתי זאת בשל כבוד המת?".

במסדרון ארוך ואפל

אנחנו נכנסים למבנה ועולים דרך מסדרון ארוך ואפל אל משרדו של היס המוצף בשמש. קול גרגור עמוק עולה מתחת לרגלינו כמו המרתף עליו אנו יושבים מלא ברוחות רוחשות.

איך שחר להאשמות. מר' יהודה היס

באותם ימים, אבל המצב עדיין לא טוב, עדיין יש נתיחות מיותרות".

"מיותרות? מה מיותר?", מתקומם היס. "אתה", מאשים משי-זהב, "ממהר מידי לנתח. הנה היה מקרה זה עתה, בצעירה שמתה מוות לא טבעי. מיהרתם לנתח אותה ואנחנו ניסינו למנוע זאת. ובאמת כשהגיעו תוצאות הבדיקה הטקסולוגית (בדיקת רעלים) התברר שהיא נפגעה מרעל. לא היה צורך בכלל בנתיחה".

אבל היס מוחה: "התוצאות של בדיקת הרעלים מגיעות רק לאחר זמן, אחרי שכבר לא ניתן לערוך נתיחה. לו תוצאות בדיקת הרעלים לא היו מספקות אבחנה היינו נותרים עם שוקת שבורה. והיינו קרחים מכאן ומכאן. למפרע התברר שלא היינו צריכים נתיחה, אבל רק למפרע".

אבל משי לא מניח לנושא: "אתה, למשל, גם דוגל בגישה שבמקרי מוות לא טבעי תמיד יש לבדוק את הגוף כולו. למה תמיד צריך את זה? אדם שנדקר. בוחנים את פצע הדקירה ודי בכך, למה צריך לשם אבחנה לחלל את כבודו בנייתוחים נוספים ומיותרים?".

"יש משהו שאינך מבין", נאנח היס, "מתפקידינו כאן כרופאים משפטיים לספק חוות דעת לשימוש משפטי. נניח שהשופט יחקור וישאל אותי: 'האם אתה בטוח שהאדם נהרג מדקירה ולא ממחלת לב?' איך אוכל לשלול זאת אם לא בדקתי שהלב היה תקין? איך אדע שהנהרג לא סבל ממחלה תורשתית שממנה נפגע?".

"ונפיגוע התאבדות, כשהמחבל נהרג, אין את

אנחנו צריכים לשתף פעולה. בעימות עם מר' יהודה היס

"אבל עוד מעט יום כיפור", אומר משי-זהב, "אולי יש משהו שבכל אופן עליך לבקש עליו סליחה?".

אבל הוא מתעקש, "ייתכן שלמפרע אפשר לבוא ולטעון שטעית, אבל בשעת מעשה, בכל מה שעשיתי השיקולים שלי היו נראים לי נכונים והגונים. אין לי על מה לבקש סליחה".

כשרבין הגיע למכון

ואתה עצמך אני שואל, אינך חש חרדת קודש מול האדם? מול היצירה המופלאה הזו? יש משהו קדוש יותר מזה בעיניך?

והוא לראשונה חושף את השקפת עולמו, "אני מתפעל מהיצירה המופלאה הזו אבל דווקא בשל כך יש לחקור ולבחון אותה. אני לכשעצמי סבור שהיה צריך לאפשר מחקר מדעי על חשבון כבוד המת כדי לקדם את הרפואה. אני למשל צברתי ידע רב שהרופאים אחריי כבר לא יצברו בשל מגבלות החוק שגם אני מקפיד עליהן. בגלל המגבלות, הידע הרפואי מצטמצם ועלינו להסתמך על מחקרים ממדינות אחרות. זה מצב

החולים אסף הרופא, לא מכבר המדינה נאלצה לפצות הורי חייל שנהרג בשל פגיעה מיותרת בכבודו שנועשתה כאן במכון. במקרים הללו הכנסות המשפטיות אינה מספקת.

"אלו רובם ככולם טענות שווא", דוחה היס את הטענות, "הרקע של הטענות הללו קשור למאבקים פנימיים ופוליטיים בתוך המכון ומחוצה לו. התקשורת גם היא צמאת דם ואוהבת עימותים. זו הסיבה לכל חרושת השמועות הללו".

אבל אתה ומשי-זהב עוסקים באותו תחום אך בניגוד למכון, על זק"א לא נשמעו מעולם טענות על חילול כבוד המת.

"אין לי תשובה לכך. כנראה שלא אוהבים אותי. אולי כי אני זמן רב מידי מצוי במערכת. אני כאן בתפקיד כבר למעלה משלושים שנה. זה כנראה לא בריא להיות בתפקיד זמן כה רב, למזלי אני לקראת פרישה. אבל אני בפירוש דוחה את ההאשמות".

"אומרים", מוסיף משי-זהב בזהירות, "שהמערכת מגוננת עליך כי אתה יודע דברים. יותר מדי דברים. אתה גם ניתחת את ראש

"לרופא קליני יש סיפוק רב מכך שהוא מציל חיי אדם. רק לעיתים רחוקות זה גם קורה לי. למשל לפני זמן מה אבחנוני שילד נפגע מחיידק טורף ומייד הוריתי לשלוח את כל מי שבא עימו במגע לבדיקה דחופה"

למלא אותו נכונה, לכן הפיתרון שאני תומך בו הוא בדיקות בלתי פולשניות. אני אבי הרעיון. אנחנו הראשונים שבדקנו כבר בשנות התשעים אפשרות של אימוץ אולטרא-סאונד כתחליף לנתיחה, אנחנו עוסקים כעת ברכישת ציוד ממגורי (אמ. אר. איי). שפותח בברן בשווייץ על ידי חברת סימנס. אגב, גם שם זה פותח כדי להתמודד עם הדילמות הדתיות. החלום שלי הוא להביא את זה לכאן ולהיזכר כמי שהביא לישראל את הבדיקות הבלתי פולשניות. אבל אתה יהודה אשם בכך שזה לא הגיע עד היום".

"מה, אני אשם?".
"לו היית מאוד מעוניין היית מרעיש עולמות. חמש שנים מדברים על זה וזה עוד לא הגיע".
"הרעשנו מאוד. הנה יש כבר אישור של שר הבריאות וזה יגיע בקרוב. למעשה, בכל בית חולים יהיה כזה מכשיר. תהיה כאן הפרטה של הבדיקות הפתולוגיות וכבר לא יזדקקו רק למכון המשפטי כאן. כל בית חולים יערוך לבדו את הבדיקות. זה יהיה הפיתרון".

פתאום הילד צייר מילה

"יש לך חלומות בלילה? סיוטים?", שואל פתאום משי-זהב שאלה-הצצה מתהומות חיי שלו והיס חורץ. "לא. לי אין. לו היה לי הייתי עוזב את העבודה מייד.

בעייתי".
אבל באוזני זה נשמע מגוחך: הרפואה נועדה לרווחת האדם, היא לא יכולה להיבנות על חילול כבודו. אבל להיס ערכים משלו: הרפואה תתקשה להתקדם אחרת.

"היכן קדושת האדם?", תוהה משי-זהב, "אתה לא מאמין שאתה יהודה היס הוא יותר מאשר סך הרקמות והאיברים שלו? יצור קדוש בעל ערך רוחני".

והוא עונה: "אלו שאלות תיאולוגיות שלו הייתי עוסק בהם, לא הייתי מסוגל לעבוד כראוי".
טכנאי גופות ותו לא. ולא קשה לך לפעמים? לפעמים לא קשה לך לשלוח יד עם אומל? "הממ", הוא מהרהר, "קרפלוס ביקש בצוואתו שאני ינתח אותו זה היה לי קשה. אבל זו הייתה צוואתו".

"וראש הממשלה יצחק רבין. זה לא היה קשה?".
"אני אכן הייתי נבוך, נבוך מכך שאדם יודע ומוכר לי מצוי אצלי במצב כזה. זה מבין, זה ודאי לא מוכבד. אבל חובתי המקצועית מחייבת אותי להתגבר על כך ולבצע את עבודתי. אם אתרגש לא אעמוד בזה".

"אבל העניין זה לא רק כבוד המת", אומר יהודה, "אני למדתי שלא פחות מכבוד המת, חשוב כבוד החיים, כבוד המשפחה. חשוב לה מאוד שתהיה קבורה מכובדת ללא פגיעה בשלמות האדם".
"נכון", אומר היס, "אבל לנו יש תפקיד ועלינו

הממשלה יצחק רבין. אומרים גם שהמערכת חוששת שאם לא יגוננו עליך, הרבה חוות דעות משפטיות המסתמכות עליך יאבדו את אמינותן והכרעות משפטיות יפתחו מחדש".

"אלו הבלים", נזעם היס, "למעשה המערכת לא מגוננת עלי מספיק. אין לי גיבוי מספיק. אם כבר, יהודה, דווקא הרבנים נן מגוננים עלי. הרב יעקב רוז'ה הוא חלק מהמערכת ויכול להיות נוכח בכל מקרה של נתיחה. העובדה הזו מסייעת לסלק לשונות רעים".
למעשה, הוא מזכיר, "אני הוא שהכנסתי את הרב רוז'ה למערכת. אני גיליתי שלמעשה אין פער בעקרונות וזהוהי על פי ההלכה לדרישות המדעיות. מאז, הרב רוז'ה הוא חלק בלתי נפרד מהמערכת ומסייע לנו רבות".

לפני כשנה האשים עיתונאי שבדי את ישראל בקצירת איברי נפגעים פלסטיניים. עלילת הדם הזו לא נולדה בגלל ההתנהלות של המכון?
"זה התחיל כשלפני כמה שנים ביקרה כאן אנתרופולוגית מארה"ב וסיפרתי לה שאנו בודקים גם כל מקרה של הרג פלסטיניים. אותו עיתונאי שבדי שוטה שמע זאת ממנה ולכן חיבר את דבריה עם טענות הפלסטינים בעניין. אבל ההאשמות מגוחכות. אני אומנם מנתחים כמו כל מקרה מוות לא טבעי, אבל אין אפשרות ליטול איברים במצבים הללו. מדובר בעלילה חמורה וחסרת שחר והיא אינה קשורה כלל אם מה שקורה במכון".

המקום אבו כביר

המכון הלאומי לרפואה משפטית ע"ש ל' גרינברג, שוכן בשכונת אבו כביר בתל אביב. הוא נוסד בשנות החמישים כמחלקה של האוניברסיטה העברית, וכמה שנים אחר כך, עבר לאחוזיות משרד הבריאות. במכון נערכות מדי שנה אלפי בדיקות של מקרי פגיעה באנשים חיים ומקרי מוות לא טבעי לשם גיבוש חוות דעת משפטיות. המחלקה לבילוגיה משפטית במכון עוסקת בזיהוי נפטרים שקשה לזהותם ומסייעת בפענוח פשעים חמורים באמצעות ראיות ביולוגיות (ד.א.ד.).

בראשות המכון עומד זה שלושים שנה פר' יהודה היס. לפני מספר שנים, בשל אי סדרים שהתגלו בו והעברה הנהלתו למרכז הרפואי אסף הרופא. אך פרופ' היס נותר בתפקידו כרופא המשפטי הראשי של המכון.

האמונה והרעיון הגדול של כבוד האדם. להיס אין מוצא והוא בוחר בנימוק רגשי. מבחינתו זו עבודה מקצועית ותו לא. הוא, אני אומר להיס, מתודלק בתחושת השליחות אבל אתה איך אתה מתמודד? איפה הסיפוק?

"נכון מאוד", מודה היס, "לא קל. לרופא קליני יש סיפוק רב מכך שהוא מרפא בני אדם ומציל את חייהם. לעיתים רחוקות זה גם קורה לי: למשל לפני זמן מה אבחנתי שילד נפגע מחיידק טורף ומייד הוריתי לשלוח את כל מי שבא עימו במגע לבדיקה דחופה. זה היה מקרה בו הצלתי חיים וחשתי סיפוק מה. אבל בדרך כלל זה לא כך. בדרך כלל אני משמש כמלאך המוות שמבשר רע. מגיעה משפחה ויש לה תקווה שיקירם חי ואני בא ומזהה אותו אצלי והורג להם את התקווה. תמיד גם יהיה מישהו שלא יהיה מרוצה מהאבחנה שלי, הנאשם לא יהיה מרוצה או הפרקליטות לא תהיה מרוצה".

ואנשים כשהם רואים אותך, הם עוברים לצד השני של הכביש?

"כן. זה תפקיד קשה וכפוי טובה. אתה יודע",

"אולי צריך להקים פה מרכז מבקרים", מתלוצץ משי, "שיבינו את הקושי בתפקיד". בינתיים היס לא מוכן שנצא מתחומי המשרד. לא מוכן שנצלם בתוככי החווילה. "יש כללים נוקשים פה. בדרך כלל אסור להכניס לכאן מצלמה"

"אז בסופו של דבר אתה כן מבין את חשיבות העניין הזה של כבוד האדם, את החשיבות של הנושא למשפחה", מתפלא יהודה, "ואולי אתה פתאום פוחד מהמוות?".

"פוחד? כל אדם פוחד. אני מודע לכך כמו כל אדם. הייתי רוצה לסיים דברים לפני שאני הולך מכאן. אני פורש ומקווה שאשאיר אחריי דברים קצת יותר טובים מאשר כל הלשונות הרעות הללו".

"ומה תעשה אחרי פרישתך מראשות המכון?", אני שואל.

"אני חושב אולי להתנדב למען הקהילה, להצטרף לארגון התנדבותי".

נו, יהודה, מה דעתך שהיס יתנדב אצלכם בזק"א. זה הכי טבעי.

ויהודה חוכך בדעתו. לא, זה לא טבעי בכלל.

זה לא פשוט אחרי ההיסטוריה המרה של העימותים ביניהם. מצד שני, הוא אומר בקול, "זו תשובת המשקל. זה צדק פואטי".

ואתה פרופסור היס, מוכן להתנדב לזק"א?

גם הוא מהרהר ארוכות. "כן, אני מוכן בהחלט", הוא אומר, "הרצאות, כן, הדרכה כן. לעבוד עם אנשים כן. אבל", הוא מוסיף בקול רצוף, ועיני הפלדה מתעממות, "אני לא רוצה לראות יותר אנשים שאיבדו את חייהם. אני לא יכול יותר לסחוב אותם לכל מקום".

הוא פתאום אומר ונימת עצב ראשונה נשזרת בקולו: "רופאים מקבלים תזונות מאנשים שהצילו את חייהם. אני לעולם לא קיבלתי מתנה".

"אולי צריך להקים פה מרכז מבקרים", מתלוצץ משי, "שיבינו את הקושי בתפקיד".

בינתיים היס לא מוכן שנצא מתחומי המשרד. לא מוכן שנצלם בתוככי החווילה.

"יש כללים נוקשים פה. בדרך כלל אסור להכניס לכאן מצלמה".

גם אני רוצה קדיש

אנחנו לקראת סיום ומשי שואל: "תמיד רציתי לדעת. אתה עצמך, כן אתה עצמך, היית רוצה להיקבר או שאתה מעדיף לתרום את גופך למדע?".

"לא", הוא מפתיע, "האמת היא שאני חולה מאוד ואני חשבת על כך. תראה, סבי היה יהודי חשוב ורב. אבי היה ליד פולין וניצל רק בקושי מידם של הנאצים. הוא נלחם בהם כפרטיזן ואחרי המלחמה עלה לכאן. הוא האמין שישאל היא המקום היחיד בו יכול יהודי לחיות כיהודי. חשבתי והחלטתי שגם אני רוצה למות כיהודי, אני מעוניין להיקבר בשלמות כיהודי ושילדי יאמרו עלי קדיש כיהודי. זה חשוב לי וחשוב שיהיה כך למשפחה. הייתי רוצה שגם ילדי ילכו בדרך הזו".

"עבדה כאן רופאה מתמחה שהתלוננה שהיא סובלת מביעותי לילה, אמרתי לה לעזוב מייד. היא אכן עזבה ועוסקת היום בתחום אחר. אני מפריד לגמרי בין העבודה המקצועית לרשות היחיד. כבר לפני נישואי התניתי עם רעייתי שאצלנו בבית לא ידובר לעולם בנושאי עבודתי. תראה: אני מנתח כל יום עשרות מתים. אני לא יכול לשאת אותם איתי הביתה".

"גם אני משתדל לא לערב את העבודה עם הבית", אומר משי-זהב, "חשבתי שהצלחתי אבל זה לא ממש מצליח. כשהילד שלי היה בן ארבע הוא התחיל ללמוד ניקוד, הרי אצלנו לומדים כבר מגיל מוקדם. הוא שב הביתה ורצה לנופף בהישגו וכתב לפני את המילה 'אבא'. אחר כך הוא הוסיף את המילה 'גופות'. עיני חשכו, חשבתי לעצמי, זה מה שהוא יודע - אבא שווה גופות. חשבתי שהצלחתי להרחיק את העיסוק שלי מהבית אבל נכשלתי".

"אם זה היה קורה לי" חותך היס, "הייתי עוזב את העבודה למחרת. אני לא מאפשר לילדי לעסוק בתחום, לא מעוניין שיעסקו בתחום והאמת עדיף לי שבכלל לא יעסקו ברפואה".

נראה שכעת מסתמן ההבדל שבין השניים. שניהם עוסקים באותו תחום תובעני וקשה. יהודה מתמודד עם המעמסה באמצעות